

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Kzz 48/11
29.06.2011. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Bate Cvetkovića, predsednika veća, Anđelke Stanković, Ljubice Knežević-Tomašev, Veska Krstajića i Gorana Čavline, članova veća, sa savetnikom Vrhovnog kasacionog suda Natašom Banjac, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog D.K, zbog produženog krivičnog dela prevare iz člana 208. stav 1. u vezi sa članom 61. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Ktz br. 429/11 od 06.06.2011. godine, podignutom protiv pravnosnažne presude Apelacionog suda u Beogradu Kž1 4197/10 od 04.10.2010. godine, u sednici veća održanoj u smislu člana 422. stav 3. Zakonika o krivičnom postupku, dana 29.06.2011. godine, doneo je

P R E S U D U

Delimično se uvažava kao osnovan zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca Ktz br. 429/11 od 06.06.2011. godine i UTVRĐUJE da je pravnosnažnom presudom Apelacionog suda u Beogradu Kž1 4197/10 od 04.10.2010. godine povređen krivični zakon – odredbe člana 208. stav 1, člana 61. st. 1, člana 103, člana 104. i člana 5. stav 2. Krivičnog zakonika u vezi sa članom 354. tačka 3. Zakonika o krivičnom postupku, u korist okrivljenog D.K, dok se isti zahtev za zaštitu zakonitosti u delu koji se odnosi na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. Zakonika o krivičnom postupku, ODBIJA kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Prvog opštinskog suda u Beogradu K. 9/2005 od 17.07.2009. godine okrivljeni D.K. oglašen je krivim za produženo krivično delo prevara iz člana 171. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije (KZ RS) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2-dve godine. Istom presudom okrivljeni je oslobođen od plaćanja troškova krivičnog postupka koji padaju na teret budžetskih sredstava suda, a obavezan je da naknadi oštećenom M.G. iznos od 21.500,00 dinara, oštećenom D.T. iznos od 9.950,00 dinara i oštećenju M.K. iznos od 6.500,00 dinara, dok su oštećeni M.B, T.J. i V.C. iz B., za ostvarivanje imovinskopravnog zahteva upućeni na parnicu.

Apelacioni sud u Beogradu, presudom Kž1 4197/10 od 04.10.2010. godine, povodom žalbi javnog tužioca Prvog opštinskog javnog tužilaštva u Beogradu i okrivljenog D.K. i njegovog branioca, a po službenoj dužnosti, preinačio je navedenu prvostepenu presudu tako što je prema okrivljenom D.K, na osnovu člana 354. stav 1. tačka 3. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP) odbio optužbu za produženo krivično delo prevara iz člana 208. stav 1. u vezi sa članom 61. Krivičnog zakonika (KZ), dok je na osnovu člana 197. stav 1. ZKP odlučio da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Republički javni tužilac podigao je zahtev za zaštitu zakonitosti Ktz br. 429/10 od 06.06.2011. godine protiv pravnosnažne presude Apelacionog suda u Beogradu Kž1 4197/10 od 04.10.2010. godine, zbog povrede krivičnog zakona – odredaba člana 171. stav 1. KZ RS i člana 208. stav 1. KZ i člana 61. KZ, članova 103. i 104. KZ i člana 5. stav 2. KZ u vezi sa članom 354. stav 1. tačka 3. ZKP i bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačke 11. ZKP, sa predlogom da Vrhovni kasacioni sud uvaži zahtev i utvrdi da je označenom presudom Apelacionog suda u Beogradu povređen zakon u korist okrivljenog D.K.

Vrhovni kasacioni sud postupio je u smislu člana 422. stav 2. i 3. ZKP i u sednici veća, održanoj u odsustvu obaveštenih Republičkog javnog tužioca, okrivljenog D.K. i njegovog branioca adv. N.M, razmotrio spise ovog predmeta, sa pravnosnažnom presudom protiv koje je podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, pa je po oceni navoda iznetih u zahtevu našao da je zahtev za zaštitu zakonitosti delimično osnovan, i to u delu koji se odnosi na povredu

krivičnog zakona (označenih odredaba KZ), dok je u delu koji se odnosi na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, neosnovan.

Protivpravne radnje koje su okrivljenom D.K. optužnicom Prvog opštinskog javnog tužilaštva u Beogradu Kt. 487/04 od 17.12.2004. godine preciziranom 03.02. i 17.07.2009. godine, stavljene na teret kao radnje izvršenja jednog produženog krivičnog dela prevare iz člana 171. stav 1. KZ RS, za koje je i oglašen krivim označenom prvostepenom presudom Prvog opštinskog suda u Beogradu, pobijanom drugostepenom presudom Apelacionog suda u Beogradu pravno su kvalifikovane kao produženo krivično delo prevara iz člana 208. stav 1. u vezi sa članom 61. KZ.

Izmena kvalifikacije dela okrivljenog iznete u prvostepenoj presudi, prema razlozima drugostepene presude, posledica je okolnosti da je nakon izvršenja predmetnog krivičnog dela (u periodu od aprila meseca 2003. godine do januara meseca 2004. godine) krivični zakon više puta menjan i zakonske obaveze primene, u toj situaciji, krivičnog zakona koji je najblaži za učinioca krivičnog dela (član 5. stav 2. KZ). Pri tom, prema pravnom stanovištu drugostepenog suda najblaži za okrivljenog je Krivični zakonik („Službeni glasnik RS“, br. 85/05) koji je stupio na snagu 01.01.2006. godine i važio u vreme donošenja prvostepene presude, jer je za krivično delo iz člana 208. stav 1. KZ propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, dakle blaža kazna od one koja se mogla izreći za krivično delo iz člana 171. stav 1. KZ RS (kazna zatvora od tri meseca do pet godina). Sledom zauzetog stava po pitanju blažeg zakona u konkretnom slučaju i pravne kvalifikacije dela okrivljenog po istom, drugostepeni sud je primenom člana 354. tačka 3. ZKP doneo presudu kojom se odbija optužba prema okrivljenom za krivično delo za koje je optužen, s obzirom da je od izvršenja poslednje radnje koja ulazi u sastav produženog krivičnog dela u pitanju (13.01.2004. godine) na dan 13.01.2010. godine proteklo dvostruko vreme koje se traži za zastarelost krivičnog gonjenja za to delo (član 103. tačka 6. i član 104. stav 6. KZ), dakle nastupila apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja okrivljenog za predmetno krivično delo.

Međutim, osnovano se u zahtevu za zaštitu zakonitosti ukazuje da je pogrešna ocena drugostepenog suda da je novi zakon – Krivični zakonik koji je stupio na snagu 01.01.2006. godine blaži za okrivljenog od zakona (KZ RS) važećeg u vreme izvršenja dela. To iz razloga što drugostepeni sud, kvalifikujući radnje okrivljenog kao produženo krivično delo iz člana 208. stav 1. KZ u smislu člana 61. KZ, očigledno nije primenio odredbu stava 5. člana 61. KZ kojom je propisano da, ako produženo krivično delo obuhvata krivična dela čije je bitno obeležje određeni novčani iznos, smatraće se da je produženim krivičnim delom ostvaren zbir iznosa ostvarenih pojedinačnim delima ukoliko je to obuhvaćeno jedinstvenim umišljajem učinioca.

Za postojanje krivičnog dela prevare u osnovnom obliku, i po ranijem zakonu (član 171. stav 1. KZ RS) i po novom zakonu (član 208. stav 1. KZ) od značaja je visina imovinske koristi pribavljene izvršenjem tog dela, jer to delo postoji, ako ta korist ne prelazi zakonom određeni iznos za postojanje istog dela u težem obliku (stav 3. i 4. člana 208. KZ) i ako nisu ispunjeni uslovi za postojanje lakšeg oblika tog dela - sitne prevare iz člana 210. KZ, koji se tiče umišljaja na pribavljanje male imovinske koristi.

U konkretnom slučaju, prema činjeničnom utvrđenju u prvostepenoj presudi, pribavljanje imovinske koristi u iznosu koji odgovara zbiru svih novčanih iznosa pribavljenih pojedinačnim radnjama okrivljenog bilo je obuhvaćeno jedinstvenim umišljajem okrivljenog, što proizilazi iz okolnosti istovetnog načina izvršenja i ponašanja okrivljenog u svim inkriminiranim događajima, gde on, iskorišćavanjem ljudskih slabosti određene kategorije lica (crkvenih lica) izazvanih lažnim prikazivanjem činjenice da mu je potrebna novčana pomoć za operaciju srca njegovog sina, kao i da je u mogućnosti da za potrebe crkve ili tih lica nabavi raznu tehničku robu pod povoljnijim uslovima i voljan da to učini kako bi se odužio za pruženu pomoć, te time navedena oštećena lica dovodio u zabludu i navodio da mu u označene svrhe predaju novac crkve ili sopstveni novac, u iznosima bliže označenim u izreci prvostepene presude.

Kod takvog stanja stvari, u slučaju primene novog zakona (KZ), inkriminisane radnje okrivljenog mogle bi se kvalifikovati samo po članu 208. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ i u vezi sa odredbom člana 61. stav 5. KZ, jer zbir novčanih iznosa pribavljenih pojedinačnim radnjama okrivljenog prelazi iznos od 450.000,00 dinara, što opredeljuje postojanje ovog težeg oblika krivičnog dela prevare, odnosno u najpovoljnijem slučaju za okrivljenog (računajući iznose u evrima po najpovoljnijem kursu u vreme izvršenja dela) taj iznos je najmanje 506.290,00 dinara.

Međutim, u konkretnom slučaju, ovu pravnu kvalifikaciju i nije moguće primeniti već i iz činjenice što je u pitanju i kvalifikovani oblik krivičnog dela prevara a žalba javnog tužioca se odnosila samo na odluku o krivičnoj sankciji.

Iz navedenog sledi da Krivični zakonik nije blaži zakon za okrivljenog od zakona koji je važio u vreme izvršenja dela i koji je primenjen u prvostepenoj presudi jer je za krivično delo iz člana 208. stav 3. propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina, pa je u konkretnom slučaju pogrešno primenjena, od strane drugostepenog suda, i odredba člana 5. stav 2. KZ.

Shodno rečenom, osnovano se u zahtevu za zaštitu zakonitosti ukazuje da nije bilo mesta ni primeni odredaba člana 103. i 104. KZ i donošenju presude kojom se, u smislu člana 354. tačka 3. ZKP, usled apsolutne zastarelosti odbija optužba za predmetno krivično delo, jer apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja za delo iz člana 171. stav 1. KZ RS nije nastupila u vreme donošenja pravosnažne presude već nastupa, za poslednju radnju dela, dana 13.01.2014. godine (član 95. stav 1 tačka 4. i član 96. stav 6. OKZ, kao i istovetne odredbe člana 103. tačka 5. i člana 104. stav 6. KZ).

Zbog svega navedenog, Vrhovni kasacioni sud je utvrdio da su drugostepenom presudom Apelacionog suda u Beogradu povređene odredbe krivičnog zakona (član 208. stav 1. KZ, član 61. st. 1. KZ, član 103, član 104. i član 5. stav 2. KZ), u korist okrivljenog, ne dirajući u pravosnažnu odluku protiv koje je podignut zahtev za zaštitu zakonitosti.

Neosnovani su navodi zahteva da je pobijanom drugostepenom presudom učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP, zbog nejasnosti, odnosno odsustva razloga za ocenu drugostepenog suda o blažem zakonu i za kvalifikaciju dela okrivljenog po članu 208. stav 1. KZ u vezi sa članom 61. KZ koji u suštini nije ni primenjen jer delo okrivljenog nije kvalifikovano prema sveukupnom zbiru novčanih iznosa ostvarenih pojedinačnim delima.

Ovim navodima zahteva u suštini se osporava pravilnost pravnog stanovišta drugostepenog suda u pogledu ocene o blažem zakonu i pravnoj kvalifikaciji dela okrivljenog po istom, što se svodi na ukazivanje na povredu krivičnog zakona iz člana 369. tačka 3. ZKP a osim toga, drugostepeni sud je dao razloge za svoju ocenu blažeg zakona i okolnosti koje tu ocenu opredeljuju i za kvalifikaciju dela po tom zakonu – po članu 208. stav 1. KZ u vezi sa članom 61. KZ, pri čemu je iz datih razloga očigledno da je sud primenio odredbu stava 1. člana 61. KZ, a zanemarivanje odredbe stava 5. istog člana ne predstavlja bitnu povredu postupka već povredu krivičnog zakona o kojoj je napred bilo reči.

Iz iznetih razloga, na osnovu odredaba člana 30. stav 1. Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS“, br. 116/2008) i primenom odredaba člana 425. stav 2. i 424. ZKP, Vrhovni kasacioni sud je odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar-savetnik,

Predsednik veća-sudija,

Nataša Banjac, s.r.

Bata Cvetković, s.r.